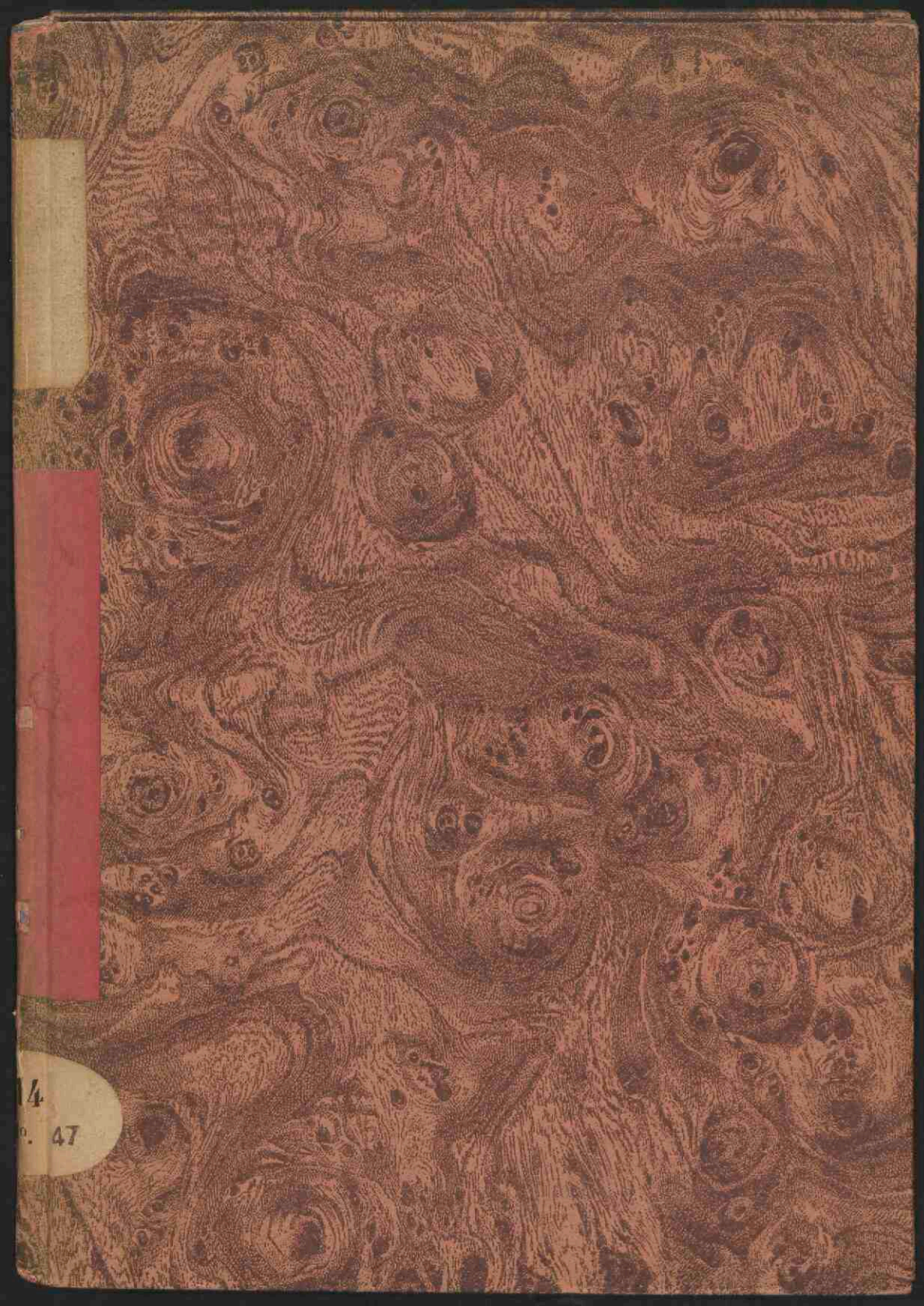

Oratio ad Sixtum IV contra Turcos habita

<https://hdl.handle.net/1874/361300>

4
p. 47

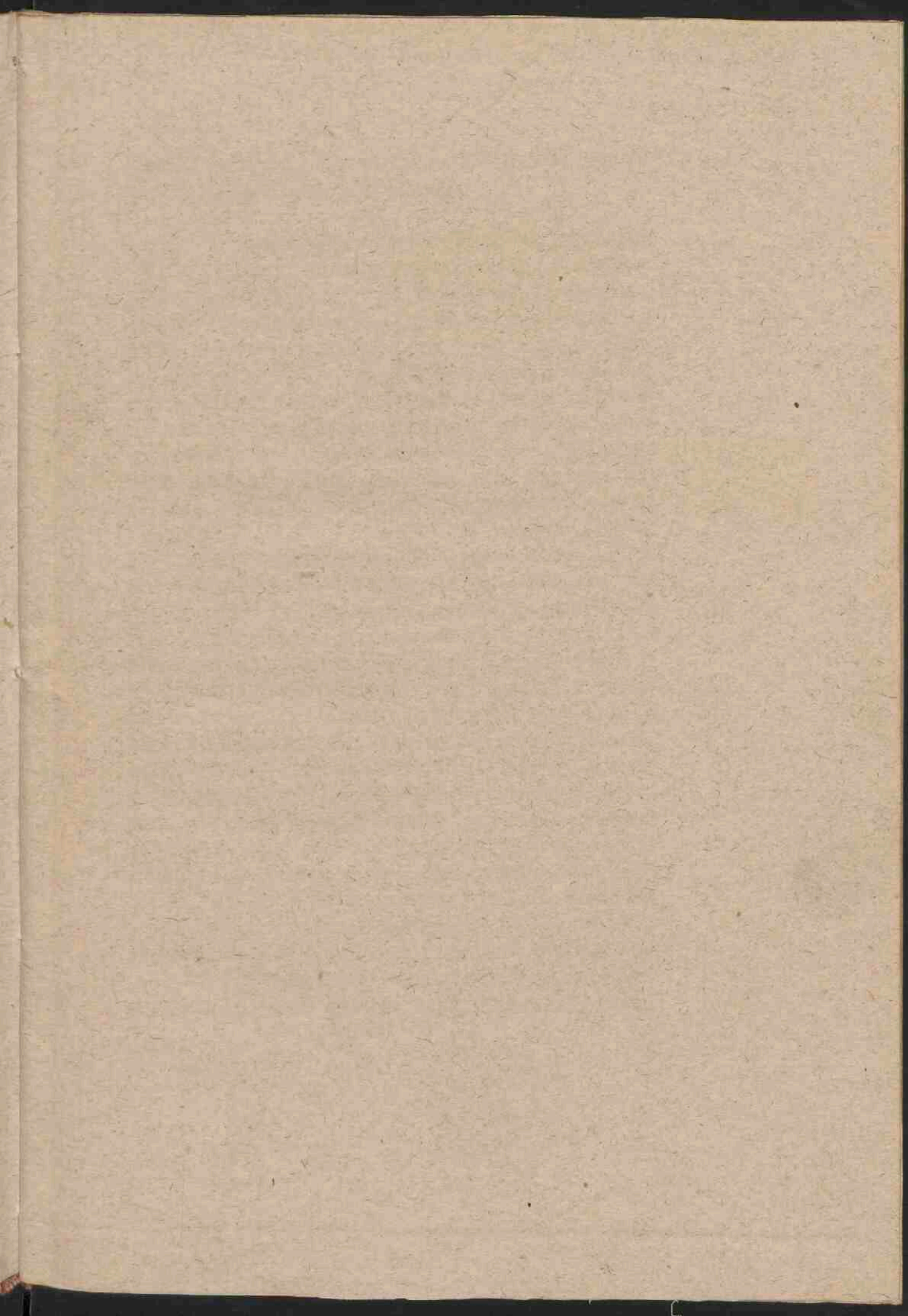

Kast 214

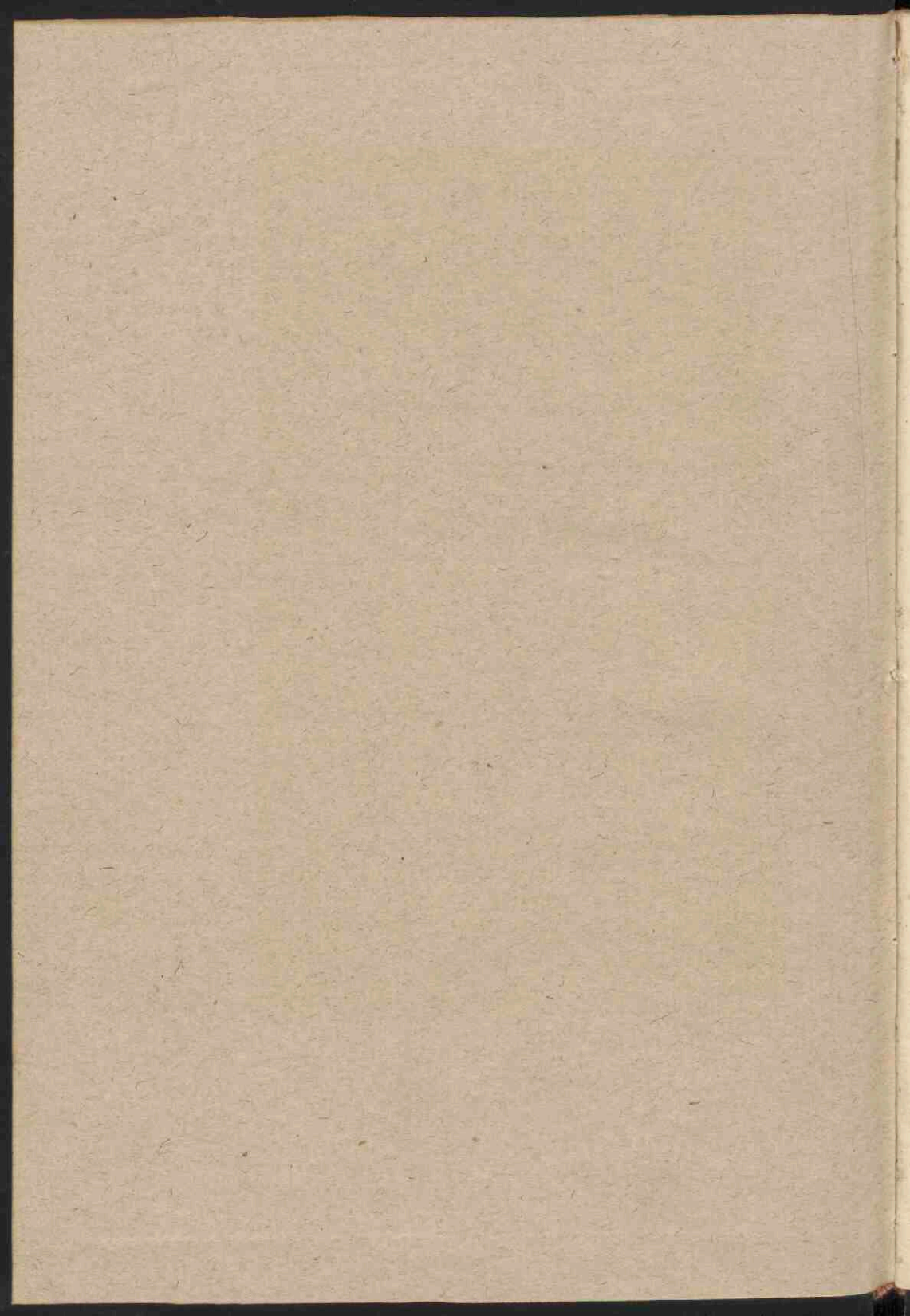
Pl. F No. 47

126. **Bernardus** (Giustiniani) **Justinianus**, Oratio ad Sixtum IV.
[Rome, St. Planck] z. j. 8o. 214. F. 47

Type 2. — H* 9644. — Pr. 3738.

Bernardi iustitiani Leonardi oratoris filij legati Veneti oratio
habita apud Sirtum. iij. pont. maximū.

In quā antea Sanctissime ac Beatissime Pater diuine
providentie lumen humanis laboribus affulsit: hac pro
fecto tempestate: atq; his diebus: quasi lucidissimū Sp
dus: oculis nostris apparuisti: Ut in illo altissimo pontificatus
solio constitutus: vniuerso xpiano generi laboranti: portum salu
tis aperires. Nam cum peccatis nostris ita poscentibus. Xpiana
respub. partim intestinis seditionibus veraretur: Partim truculē
tissimarū Gentium gladijs ludibrio esset: Ecce visitauit nos ori
ens ex alto: et velut excitatus a somno dñs: fluctuanti nauicule
sue imposuit gubernatorem: qui bonitate vellet: sapientia sciret
auctate posset: tantis in fluctibus: tantoq; rerum motu: magni
huius gubernaculi pondus sustinere. Veniemus igitur Beatissu
me Pater. Oues pascue tue: ⁊ gregis dñici pars aliqua non sper
nenda. Venimus inquam adoratum sanctissimos pedes tuos: at
q; a deo declaratū Illustrissimi principis nostri: ⁊ vniuersę Ciuita
tis incredibile gaudium ⁊ leticiam: in cuius quidem gratulatio
nis officio: non equidem ignoro: que facultas ingenij requiratur
Gaudium enim nostrum aperire presertim manifestum: parui la
boris: tanti vero gaudij causas: vel oēs explicare: vel aiorum sensi
bus oratione: ad equare: non parui sane operis. Quod si forte: vt
cupimus non assequemur: erit clementie tue: eo benignius nobis
scum agere: quo amplissima maiestas tua in cā est. Si tantis tuis
meritis: ⁊ expectatōi oim satisfacere non possumus. Nemine em̄
plus q̄ nos peniteat. Erit preterea vt opinor huic loco non in deco
rum: si genus orationis sequemur: xpiane pietati propius: q̄ gen
tilitati. Nam si vates illa crimina: apud poetam rem sacram orsa
conclamauit. Procul: o: procul este prophani. quasi eorum presen
tia: sacrum illius ceptum contaminaret: Quanto magis nos xpi
anc s decet: Genus electum: gentem sanctam: regale Sacerdotiū
appellatos: apud sacrorum omniū principem: scorum sacratissimis

pontificibus p sacro deniq; huius nostre leticie munere verba fa-
cturos: Sanctoz nostroruz inherere litteris: prophana: autez oia
tam dicta / q̄ exempla deuitare: Aggre diar: igitur bona euz venia
tua: r sicut a numine aliquo olim solebant: Ita nunc ego non aliū
de ordiar: q̄ vt euz inuocem: qui te sibi delegit verissimū certissi-
mūq; vicariuz. Ipse ppitius adsit fidei mee: Ipse pietati: vt dignū
aliquid dicere possim: hoc cōi gaudio: dignuz pontifice: dignu te
Quod maxime vt oppinor assequemur / si paucis apiemus: q̄ nec
cessaria fuerit hec celestis assumptio tua. **Prima pars.**
Deinde q̄ bene in rita: Postremo autem q̄ leta prosperaq; oia te
Pontifice: sint speranda. Utinam aut principes nostri gloriosissi-
me: P. nimio danno suo non didicissent: quo duce aut pastore in-
digeat xpiana religio. Nempe eo qui r inter ouile dñicum pacem
v. itatenq; conseruet: r aduersus Barbaras nationes xpianuz san-
guinez sitientes / pmissum sibi pplm tueatur. Unde enim tot non
dico tot ciuitatuz: sed puinciarū: nec prouinciaz tm̄: sed regnorū
eriam Imperiozq; iactura. Imminuti. n. sumus sup oēs gentes
Queri olim solebant p̄es nostri amissam esse Siriam: phenicem
Egip̄ū Spoliatos Asia: Eiectos Africa / r mauritania. In hispa-
niā deinceps Naumetū ausum transmittere. Et in Betica nobi-
lissima hispanie puincia: hoc est in medus xpiani populi viceri-
bus / p̄didissime blasphemie sue trophouz constituisse. Et etiam si
diuina negligimus. Pudere tamen oporteat / fortes ab imbecillis
bus: viros a feminis. Domines a beluis esse superatos. Seru. n.
nostri dñati sunt nobis: Si vero diuino honore tangimur / quo
tandem animo ferendum / summum Deum a phleudo propheta
totius orientis r Africe possessione depulsum. In Europam dein-
ceps. Asiaz contra veluti in reliquias xpiani patrimonij penetra-
tum. Europa inq; illa / cui omnibus retro seculis. Asia preda fue-
rat: ipsa nunc Asia preda facta est. Breuem enim nescio quem an-
gulum circa Elepantum occupauere. prorogauere: deinde sensuz
astu atq; perfidia plus q̄ armis imperium: donec aperto Marte
Urbe nobilissimam Ciuitatum reginam sedere Imperij dñam

gentium Principem puinciarum Constantinopolim subtulere.
Lanorum autem causa malorū afferri pfecto alia non potest: ni
si q̄ dissidentes inter se principes nostri: 7 quod sedum dictuz est
de mutua interdum pernicie gaudentes. dum non est qui concili
et. qui componat. aperuere vias cōibus hostib⁹. Et qui laboranti
bus opem ferre debuerant. quali illozum calamitas ad eos non p
tineret. Ipsi postremo vel perfidie vel dissidie debere penas. Atq̄
in hunc modum vt ille inquit. hereditas nostra quotridie vertit
ad alienos. Nonne sic Traces euersi. Tribali deleri. Macadones
Acarmanes atq̄ Etholi. pprijs sedibus pulsi. Nostra erat Missia
prodito rege 7 trucidato amissa est. Nostra Peloponensius. altero
rege eieceto. altero decepto 7 ipsam eripuit. Trapezuntius ipian⁹
Imperator. per fraudem imperio pulsus. Tantis igitur rerum in
crementis elatus hostis. cum iam nihil optaret. quod non aggre
deretur: nihil aggrederetur. qd̄ non expugnaret. perfingere tan
dez instituit bellesponti fauces 7 claustra: vt vacuo deinceps solu
toq̄ animo agmine per omnia maria impune volitaret. Inq̄ om
niuz gentiuz nationunq̄ pernicie: m. vbiunq̄ libido rabiesq̄ fer
ret. in terraz posset exponere. de euboia. n. insula tam opulentissi
ma q̄ nobilissima. grecie quondam oculo. quid dicam: Quaz nu
per terra ducentenis milibus. mari aut̄ nauibus pene innumera
bilibus. tormentis 7 machinis. tam magnitudine q̄ numero hoz
rendis expugnataz celis ad vnum opidanis om̄ibus sempiterna
clade nobilitauit. Sed hec fortasse hactenus dissimulare potui
mus. aliena videbatur agi res. Perq̄ lusu: 7 iocunq̄ audiri: quasi
sepius decantata: Interiectum erat Ioninum: Illyricumq̄ mare
pro munimento: Alpes autem a Nozito pro menibus. Ut reliquū
illud Christiani populi quicquid esset: satis tuto munitoq̄ loco
constitutum multis videretur. Ecce autem nuper superatis alpi
bus in cesaris provincias impetum fecit. Diripuit ferro. igniq̄
vastauit. Reuerentesq̄ per Lauriscos et Nozicos. ante ipsas Ita
lie fores. ante Italie oculos predam innumerabilem. omnis se
rus: omnis etatis veluti victi

mirum pecudiq; trahens | iactabundo incedebar carmine | se bre-
ui periculum acturus | an suis armis clausa foret italia: que achile
quondam & alaricho patuisset. Ut bene isaias hec tempora viderit
Regiones nostras coram oculis nostris alieni deuorant? Quid
tum postea. Nonne his proximis diebus | id ipsum de Italia ex-
periri voluit. Quod vnum maxime omnium concupiscit | inhiat |
anhelat. Reuersus enim ad Italiae saltus: Italiam ipsam ingressus
est. Liburnos & Istros | nil tale metuentes | improuisus adoritur.
Et miseris illas finitimas regiones: que non minus italiae nomi-
ne q̄ alpium altitudine se tutas esse putarent: cedibus & rapinis
& incendijs depopulatus est. Ut a quingentesimo & amplius anno
Dec maumetana rabies semel ab italis repulsa. iterum Italiae iu-
go premere nunc audeat. Nisi forte credimus qui semel italici san-
guinis dulcedinem degustarit non reuersurum: Aut non longe
potentius atq; paratius exploratis iam itineribus ad exemplum
dam firim non rediturum. aut vllam omnino fore credimus Ita-
lie partes que nisi communibus viribus hec belua reprimatur nõ
sit illius se uicem crudelitatemq; sensura. Uide preterea ut quic-
quid illi libet etiam liceat. Nam vno eodemq; tempore. hinc germa-
nie & Italiae fines populatur. Hinc in Asiam maximis copijs tra-
iecit. Adiecta insuper ingenti classe Scandolorum Cecilie oppi-
dum maritimum | per opportunum ad eas res quas meditatur | quadrin-
gentis christianis qui tunc sibi presidio erant crudelissime truci-
datis | expugnauit. In omnium quidem insularum littorumq; cer-
uicem. Quid mirum igitur si cum illa tanta gesserit geritq;. Cum
duo imperia quatuor regna: prouincias. xx. ducentas vbes | chri-
stianis principibus eripuerit. Mari deniq; maximas classes expli-
care nunc ceperit: quid mirum inq; si totius orbis imperium sibi
deberi dicit. Et qui orientalia subegerit. occidentale nunc sibi in-
uadendum. rapiendumq; proponit. Est etiam mihi crede maius
aliquid aliud | ad quod aspirat | quod quidem dicere fas non est:
sed vsquequo domine improperebit inimicus. Irritabit aduersa-
rius nomen tuum in finem. Excurri pluribus humanissime pa-

ter q̄ consilij fuerat / miserandas calamitates christiani generis
Sed longe profecto paucioribus quam oportuerat. Si id agendū
desumpsissem. Finiam hanc partem. Si illud addidero / liberius
fortasse loquar / temere non loquar. Aut actum de repub. christia-
na est. Aut q̄ certissime credimus: Tu ille vnus celo demissus.
Tibi vni illa palma debetur vt arceas has belluas ab ouili do-
minico: restituaſq; Christiano nomini pristinum decus ⁊ imper-
rium. Cur autē restitui posse diffidimus. Si ille nobis spem dat
qui sicuti peccanti populo minas. Ita reuerenti victoriam pollice-
tur. Cuius enim verba sunt illa. Si dereliquerint filij tui legem
meas: Si in mandatis meis non ambulauerint: visitabo in virga
ferrea iniquitates eorū: ⁊ in verberibus peccata eorū. Ecce minas
experti sumus / nimis quidem acerbis. Cur promissis quocq; non
credimus: Si populus meus audierit me. Israhel si in ijs meis
ambulauerit: ad nihilum inimicos eorū humiliabo: Et super tri-
bulantes eos mittam manū meam. Manū in q̄ illam que semp
fuit non minus fidelis erga filios / quam in hostes terribilis. Du-
ce te igitur nobis opus erit optime pater. Vt reuerteremur ponti-
fice vero te / vt inuitanti deo consiliaremur. Neq; enī vt spero ha-
bebimus pontificem: qui non compati possit infirmitatibus nos-
tris. Secunda ps.

Que cum ita sint: incredibile
est Reuerendissimi patres / quantū nobis debeat christiana reli-
gio / pro pontifice quem dedisti: sancto Innocente / sapiente / ⁊ q̄
maxime optandum erat pio. vereor autem interdum Humanissi-
me Pater: ne fide laudibus tuis aliquid dicam / pudicas aures tu-
as ledam potius quam oblectem. Vel quia fesse iam sint cotidia-
na audicione / quasi dici iam nihil possit quod non sit dictū. Vel
quia modestia tua virtutis actione contenta Mauult bene agere
quam audire. Vtriq; autem sic occurram. primo quidem. Vt vincā
si possem Satiētatē audiendi tuam vel rerum nouitate: vel bre-
uitate dicendi. Alterius autem benignissime pater nisi verear li-
beri? loqui / tu in culpa es. Qui bene facit bene audiat necesse est
Nam comes virtuti / semper fuit gloria. Et quo magis spernitur

eo magis sequitur. Facile patietur equissima modestia tua/in eo
superari. In quo vno vinci longe preclarius est quam vicisse. Or
diar ne igitur a te An a maioribus. Nulla enim humane vite con
ditio non habet laudes suas. Sed nunq̄ ego nobilissimuz illud
solare sidus/ideo ignobilius existimaui: quia a se ipso splendescere
ret et non ab alio sidere superiori. Neq; fontis copiam et vberitatez
Ideo ignobiliozem. Quia a seipso profueret: Et non aliunde sca
turiret. Verum sicuti sapientibus tuis placet: Omne principium
suo effectui nobilius: Et omnem causaz suo causato: Deniq; inde
pendens. Oē perfectius eo qd ab ipso dependet: ita tue nobilitatis
initia: a te ipso fluxere gloriofius. Ut fontis et Solis in specie spar
gere potuisse lumen in alios non aliunde mendicare opus habu
isse videreris. Itaq; cum in omni pontifice duo maxime requirā
tur. Ut scilicet Verbo doceat. Exemplo etiam inflammet: Utrum
q; cumulatissimo Virtutis numero es completus. Ut et sapiētia
mores instrueres: Et moribus sapiētiāz condecorares. Quid em̄
de admirabili sapiētia tua dici potest p dignitate. qui ateneris
annis vsq; ad hanc etatem nulli om̄ino rei nisi litteris insudaris
Liberales omnes penitus hausisti. Jus omne Pontificum tene
re voluisti. Nullum omisisti litterarum genus. Cui non animum
intenderis: Sic Augustinus: Sic Hieronymus basilius: Gregori
us. Alijz complures. Qui profecto non dubitarunt: in omni liti
terarum genere et ratione versari. Sic ille sapiens Antiquo: qui
de se ipso loquens ita gloriatur. Ipse mihi de dit horum que sunt
scientiam veram: Ut sciam dispositionem orbis terrarum. Virtu
tes elementorum. Initium et sumationem seculoruz. Vicissitudi
nes rerum. Mutationes moruz. Anni cursus. Dispositionem stel
larum. Naturas aiantuz et herbarum. Quis igitur docet oia hec
nisi ille quibus iuuenis insudasti discipline liberales. Quantum
aut conferant ad gubernationez rerum humanaruz. Inde perspi
ci licet. Qd vbiq; sapiētia cum potentia spirauit. Ibi mira
bile nescio quid effici vidimus. Neq; em̄ facile quis q̄ vt illis tpi

bus aut Moyse eruditior. Aut Salomone sapientior. Quorum hic
pace. Ille bello summas sunt gloriam consequuti. Pontifices aut
nostros enumerare si libeat. Sane illi preter ceteros Clarissimi q
in primis doctissimi literatissimiq; fuerunt. Nam vt ornittam supio
res illos Auminum instar. Quis Alexandro. iij. qui Frederici pri
mi. Quis Innocentio. iij. qui fm insolentius ecclesie dignitari
insultantes psecuere. Impiorum suorum finibus: pntos esse fe
cere. aut eruditior. aut eloquentior. Urbanus quidez. ij. tm doctri
na: et eloquentia potuit. Ut scillo apud Claramontez in aluernis
habito admirandis eloquentie viribus. Oes gallias ad arma p
uerit. Trecentorum milium exercitum coegerit. Sanctas ciuitates: pa
triam dñi. Xpiani populi hereditatez incredibili gloria recupera
uerit. Qd vtinaz felicissime pater. tibi etiaz eueniat. nunc idez mol
lienti. Beatas igitur ciuitates illas et regna quibus ptingit a sapi
entius gubernari. Omni em artifex est sapientia: Sed vt ad te rede
am. quicquid discebas. legebas. audiebas: oia dirigebas ad sapi
entiaz. Sapientiam inq; illam que de deo est. Que sicuti inter ce
teras artes et disciplinas. Altior. sublimiorq; et veluti Regina ince
dit. Ita ad huius Altitudinem sine illis quasi quibusdam gra
dibus ascendere non potest. Inuisibilia enim Dei per ea que facta
sunt intellecta conspiciuntur. Talia igitur iacienda nobis Iuue
nili Etate fundamenta. Quale edificium in Senectute excitare
volumus. Et talia priuatis discenda nobis. Qualia dicenda Si
Magistratus Efficiemur. Que enim seminauerit homo hec et me
tet. Periculum enim nunc est. Ne tu a puero sic Imbutus.
Quid mores erigant nescias. Quid nostra religio. Quid Chri
stiane leges. Quid fides. Quid pietas. Quid prelatorum officiu
m. Quid populorum necessitas desideraret non intelligas. Nec
etiam intelligas. quo pacto labanti rei christiane succurratur. Sa
cile enim est diuinis instructum. terrena moderari. Sed da veni
am optime pater. Vno tantum deceptus es. qui superasti posse in
iocundissimis sapientie studijs veluti in tranquillo portu conque
scere. Maius erat: quod futurus eras. Maius ad quod paraberis.

in hunc senatum reuerendissimum gloriofissimumq; sola sapien-
tia atq; virtute nixus concendisti maiora me rapiunt Et quan-
tū illa maxima sunt et omnibus laudibus celebranda Multa ta-
men preclara ingenia in tuis laudibus sigillatim recensendis cer-
tant quotidie atq; certabunt / Discedere ego mente non possum
ab hoc tuo pontificatu: quasi nobilissima palestra vbi vide quid
ego considerem Cogor interdum existimare factum esse diui-
no concilio Ut qui ad supremum in ecclesia dei locum regendum
parabare / mores emendares / principibus preesses / christi gloriam
defenderes. Illis potissimum virtutibus et imbuerere natura / et
studio effingerere / que essent maxime necessarie ad tantum mu-
nus administrandum Quid enim magis elucet in principe: q̄ li-
beralitas et munificentia Pecuniam tu semper vt ille inquit sicu-
tulum extrinasti Omne aurum in comparatione virtutis p̄ are-
na habuisti erigua. Pastorem enim te deus fingebat / non merce-
narium Ille tibi semper vise vere diuitie / diuitias non appetere.
Quod si illo seculo felicitiorum / quasi p̄ miraculo querebatur: Bea-
tus vir ille qui post aurum non abiit nec sperauit in pecunie the-
sauris. Nobis certe gloriari liceat iam diu quesitum candem inue-
nisse / qui mirabilium operatione rerum quas expectamus et nos
beatos efficias / et ipse sis non minus re / q̄ nominis appellatione
beatissimus Quaz bene preterea iungitur huic munificentie tue
incredibilis caritas et mansuetudo / vnum de plurimis attingam.
Meministi ne optime. P̄ vt generalis ordinis minister fratrem
papie in scelere deprehendens Deprehensum pro aliorum exemplo
punieris / vt temperare lachrimis non potueris quin diceres acer-
bius tibi q̄ fratri illud fuisse supplicium O vocem dignam memo-
ria sempiterna. Quantuz em̄ illud amabile / quod etiam puniens
in genite tibi mansuetudinis non potueris obliuisci. quid em̄ pa-
rendo faceres / si tam dementer puniendo misereris Illa n̄ precla-
rissima obeunde iusticie pars vbi non t̄z scelus odisse. q̄ etiam
hoīez dulerisse videri possumus. Pulchre igit̄ in te illud euangeli-
cum impletuz est Beati mites qm̄ cristi possidebunt terraz. Cetez

rum quis hoc credat. Excellentiaz aī et humilitatez magnitudinē
et mansuetudinez/preptum/ōim et affectuz in vno eodēq; aīo so
tari potuisse Sapia virtusq; tua federare potuit oīa hec. ¶ Ter
cia pars. s; inmiscere laudibus tuis etiaz spes n̄as iam t̄ps est/ et
maiora nūc aggredi. In deuz et n̄. immortalēz eximia tua pietas.
mansuetudini adiuncta. mi. isice nobis rep̄ntat illius magni du
cis imaginē. quez sicuti inuictissimū super oēs mortales scriptura
predicat. ita nimirū diui honoris amore flagrantēz q; cum orabat.
dñe aut dimitte illis hanc noxā. aut dele me de libro. quez scripsisti
Plus t̄n de diuino honore. q̄ de ppli sui salute cogitabat. Ne forte
arguerent egip̄tj dñm caliditatis et astus. q̄si illi pplō dñs fugaz
ex egipto suasisset. vt a seruitute liberaret. sed vt pderet eos facili
us in solitudine. Tu vero dux n̄r. et p̄i quez expectauim⁹. in que re
spicimus obsecro te. qd aliud noctes et dies ingemisci. qd ante de
um positus aliud in orōe deploras. nisi pessundari diuinū hono
rez. et vt inquit p̄pheta iugiter tota die nomen dñi blasphemari.
blasphemant hostes q; peculiar⁹ vinee tue delicias in execrabili fu
rore peulcant blasphemāt filij. qui q̄si derelicti. de pentis sui boni
tate desperant. Nisiq; tu es iaz oīm reliqua spes/ tu expectatio in
te oīm ora oculiq; p̄iecti. Audiunt sapiaz. vident sanctitatē. libera
litatez. clementiā magnitudinez aī. pietatem in deuz. caritatez in
oēs. que q̄dez oīa cum audiunt nō possunt de te sibi. nisi oīa ma
gna salutaria polliceri. qd illud sanctissimū decretuz qd generalis
designatus edisti. nō nē fuit q̄si specimen aliqd̄ pijsimi aī tui. ar
gumentū locuplex quantū etiaz si posses xp̄ianaz rem iuuare. nā
cuz dolore nimio afficereris. hinc assiduis cladibus xp̄i populū
etinaniri. dirripi ciuitates. templa dirruū. virgines et pueros ex pa
rentū amplexibus ad libidinez euelli. Senes innocuos nec precio
nec libidini satis aptos mactari. q̄si pecudes. quid ageres cuz hec
videres. videres aut̄ ex alia parte seuisime huius bellue. truncem
fornidandāq; potentiā. quot̄ die latius ex crescere. Remedia au
tez alia tūc tibi non erant non arma. nō milites. non copie. Qd re
liquū fuit. p̄fugis ad diuinā opem. vnicū tunc tibi et singulare p̄si

diū. Statim em̄ edicis per oēs tuas ecclesias: vt ductiōs diuine
hore dicunt. totiens pro r̄pi bellatoribus supplicatio fiat quid po
tuit amplius inermis aduersus armatos q̄ qui ferro nō posset la
crimis r̄ orōe dicaret velut ille nobilissimus pontifex qui dicebat
aduersus arma militesq; gothos lacrimę mee mea sunt arma. ita
q; hoc instituto facile declarasti affectū animi bene cupientis ad
esse tibi vires desiderari ceterū neq; vires etiam de futuris si mō
exoraretur ille. qui qm̄ vellet non minus vires addere poterat q̄
aim ante potuerat cū voluisset Penetrat autem nubes ip̄mq; ce
lū assidua iusti supplicatio. Ecce em̄ exorat? iaz deus est. ecce nūc
vires addite auctoritas autez oīm maxima tibi celitus colata Mu
tauit ne quid interdū solz inmutabile desiderū tuuz fortune muta
tio. quin noua te nup obstrinxisti fide. Dedisti. n. aia pietatis tue
voti tui signū gentibus oibus extulisti Vir fuisti pontifex saluta
tus. eū tu thesauros ecclie. vel pretiū eoz. in fidei defensionē p̄mi
sisti. vt ante pene eos ascri. seris. quā possederis Licet tūc tui ve
re esse ceperunt: cū tu primū illos esse noluisti tuos Pius. ij. glo
riosissime memorie. quem magna parantez pulchra mollientē In
uidia mors oppressit: cū designatus esset pontifex Oblati sunt ad
spectaculū thesauria pontifice de mortuo relictū. quasi magnū q̄
piāz. r̄ visu pulcherrimū vbi oculos depasceret. at diuinū ille vir
videre noluit: auferte hinc inquit. citius. n. expendem? q̄ alij cō
gesserint O magnū principēz. r̄ vita longiore dignissimū: pace tū
illius dixerim: nō tu mihi videris inferior. aī magnitudine. q̄ il
lum auri gemmaz q; fulgorēz ferre potuisti oculis r̄ cernere aīo
recensere pariter r̄ negligere. s; si mihi liceat inter tanti noīs prin
cipes dirimere hanc litē. Ille fortasse cautior qui noluit videre. r̄
certe aīo celsior. qui tam potuisti sp̄nere q̄ cernere si tū illud sper
nere est. t̄a nobile precū rei oīm sanctissime r̄ in primis necarie a
cōmodare: pulchriū erat illum splendorez sed te magna mediantē
longe speciosius: pulchriū audire laudantes. r̄ precū singlis statu
entes sed longe pulchri? quod aīo versabas. q̄tum. s. in armatos
quantū immunitioēs. q̄tuz terra. q̄tuz mari parandū erat. s; qd

ego diutius de thesauris istis loquor cum in ore semper habeas
ne dum tua omnia. verum etiam te ipsum. p. repub. xpiana deuor
uisse. Videte qd possit exemplum. Cupiebant quidem antea feres
tui opes suas offerre. oia polliceri aduictum vsq. ipsamq. vitaz si
necessitas exigeret. o te beatuz cui certatim fortuna virt. q. tua. p.
tua glia tua ptendunt. Habes. n. quibus plura designare no pos
sis Germania nunc ardet belli gerendi studio. Quid apud Rati
spanensem puentum nuper decretuz sit intelligis. oes ad arma co
spirant. Non potest cesar trin dedecus ferre. sumere arma volunt.
vileisci nolunt. vel cōez vel priuatam iniuriam. quid si auctatez ad
iunxeris tuam. vtrunq. gladiuz ambo strinreritis. 7 veluti coniu
ctis signis hostez hunc persequamini. Nec ab occasu. Verte nunc
oculos ad orientez Vides ne vt transtbauri iuga ab Galspijs vsq.
litoribus moueantur vltime nationes in auxiliuz piissime cause
tue Tanta est huius teterrimi hostis perfidia. tanta crudelitas
vt euz iam gentes omnes pro cōi hoste habeant. qui sit totius hu
mani generis crudelissimus inimicus. de italia aut tua nihil diu
cam amplius. iuncta tibi federe est. cum signuz dederis. pposituz
q. tuuz certum oibus feceris Non dubito quin habeant omnes 7
diui honoris 7 pprii periculi 7 officij sui rationez. q. ista moueāt
ne illud quidez tot clarissimos principes mouebit. veterem illam
italie bellorum armorūq. gloriāz Barbaris illis nationibus tot se
culis imperitare solitaz ad Asiaticū nescio quez frigem aut Capa
docem ois diuini 7 humani iuris expertē Sñ fide. sine virtute. si
ne hūanitate. tanto cum decore esse translataz Ecce iam Ferdinā
dus ipse rex christianissimus atq. fortissimus. ferre non potuit.
In armis est spq. cupierant. sed tunc incensi sunt quasi legati tui
duces tui. ad sui Imperatoris ardorez. 7 ipsi opes Bellum hoc glo
riofissimum sponte suscepit. fidei zelo non iniuria commotus.
idem ceteri facient. pari ardore concurrent. Dactenus potuit vel
cupiditas vel suspicio dominari. Nunc tua lux fugabit. illas te
nebras. Omnium principum mentes clarissimo concordie lumi
ne perfudisti. De nobis autem maxime pater.:

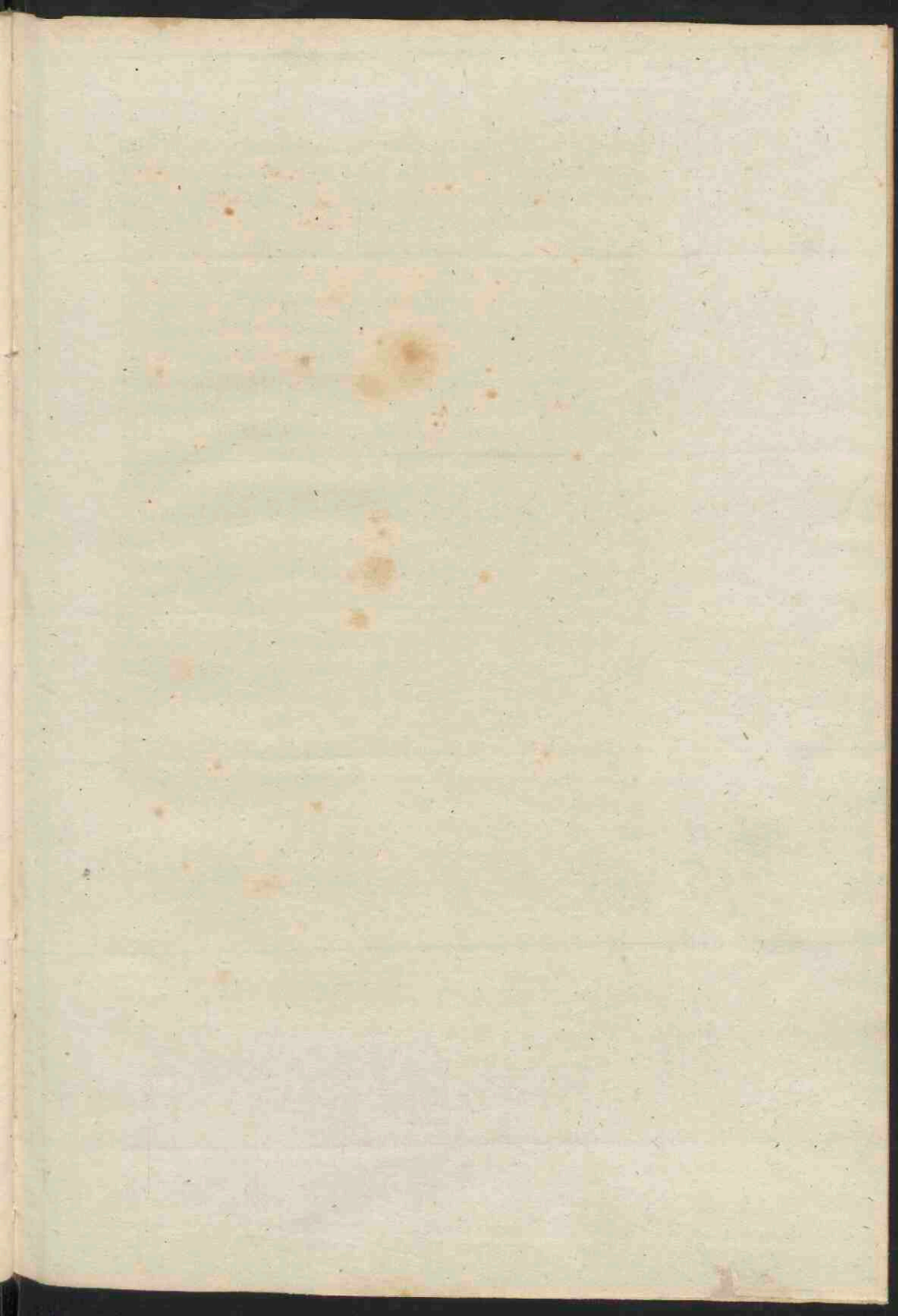
Pulchrius est tacere | q̄ loqui | ne laudes nostras satis alieno tem-
pore agere velle videar | Loquentur fortassis omnia secula validis-
simos exercitus | potentissimos classes quibus cum antea multis
in bellis cum hoc hoste | Tum vero hoc nouissimo maximoz per
octo | et am- | lius annos opibus corporibusq; nostris rez Christianā
ab hac truculentissima rabie quo ad potuimus turati sumus | re-
spice nunc quid velim | Nam si vniuersam hanc belli mollem Ita
per nos ipsi hactenus auxiliante nullo ferre potuimus vt vsq; ad
Euboram amissam | plures intulerimus hosti clades | q̄ acceperi-
mus | Tu vero si hoc bellum excelso vt facis animo susceperis | ali-
os principes moueris | vndiq; auxilia contraxeris | Terra mariq;
arma intuleris | a fronte | a tergo | a latere hostem preculeris | Du-
bitas ne | quin liberatis tandem ab hoc teterrimo iugo christiano
rum prouintijs non tam deinceps de Europe | q̄ de Asia atq; af-
frice possessione certetur | quaz gloriam tuam | vt his oculis aliquā
auriaz libenter cum hac annula vel per ipsum sanguinem profun-
denda depascat | Viri de gratulatiōe | B. pater que dicenda erāt
pauca quidem pro

Aunc de obidientia | et de con-
clusionione magnitudine rerum dicendaruz | Pro ipis vero tui ratio-
ne nimis fortasse multa Reliquuz est vt exsoluamus quid nobis
proprie hac legatione ab illustrissimo principe nro atq; senatu est
demandatur | Nam cum memoria repetunt hanc sedem illam fuis-
se | que a primis nostre religionis exordijs super solidissima petra
fundata fuerit | Non humano concilio aut sapia aliquā delecta | S;
ipius dñi nostri iesu cristi diuino ore declarata apostolorum suo-
rum Petri | et Pauli | sanguine | secretata in quaz irruere venti turbi-
nesq; possint | Eidem vero loco mouere non possent | Cuiq; prete-
rea legerint quid Anacletus | Gelasius | Leo | Gregorius | Steffan⁹
Nicolans | Quid multa deniq; vniuersalia concilia de huius sa-
cro sancte sedis | auctoritate | excellentia | potestate | et senserint | et de
creuerint | Aunc te preterea videant huic gloriosissime sedi Antis-
tituz delectum | illis superioribus sanctissimis pontificibus legit-
ime successisse | Ad te delatas esse regni celestis claus illas omni

potentes. Tue deniq; fidei Tue diligentie dilectissimaz xpi s; on
sam totius orbis ecclesiam esse commissam. Cum hec inq; oia
viderent. misere nos legatos ex veteri patrio que instituto vt tue
beatitudini humilem deuotanz; obedientiaz suo nomine defera
mus. Te primuz pastorem. summū sacerdotem. Pont. max. imum
petri successorē xpi vicarium omni cultu venerationis ⁊ reueren
tie prosequamur. Nihil erit preterea illis antiquis. nihil iocundi
us. q̄ desiderijs tuis obsequi. dignitatem amplitudinēq; tueri
tuam. Nam si oipotenti deo. ⁊ non viribus nostris. aut virtuti ac
ceptum ferimus quicquid publice. quicquid priuatum. vel terra
vel mari possidere contingit. Dñs. n. vniuersorum ipse est. Item
q; alibi. Regnum in manu eius ⁊ potestas ⁊ imperium. Quo tan
dem pacto satis in euz grati esse poterimus. si illi oia aperta non
erunt quem suum in terris ductorem. suum vicarium. celesti pari
ter ⁊ terrena dignitate constituit. Hoc sensere maiores nostri. Hoc
ipst a parentibus acceperunt. qui multa bella susceperunt pro eccle
sie dignitate tuenda. maxima pericula adierunt. opes assumpse
runt. sanguinem profuderunt. Hoc nos ab illis cum lacte surim⁹
⁊ ingenite nostre pietatis. non nullum etiam augmentum vt op
pinoz edidimus. Tibi igitur ante pedes deponunt quicquid opi
bus valent. quicquid imperio terra mariq; polent. ciuitates. oppi
da. insule. classes. exercitus. opes. tua sunt omnia. Utere ipsis. fac
cum vis periculum. Reperies profecto nec ingratos in deum. nec
degeneres in patriaz; nec in promisso fallace. Sed forti animos.
constantiq; fide. semper erunt. re. atq; opere q̄ verbo. et oratio
ne veriores.

Acta Rome. iiii. Nonas decembz. Mcccclxxi. Seden
te Sixto. iiii. Pont. maximo in consistorio publico.

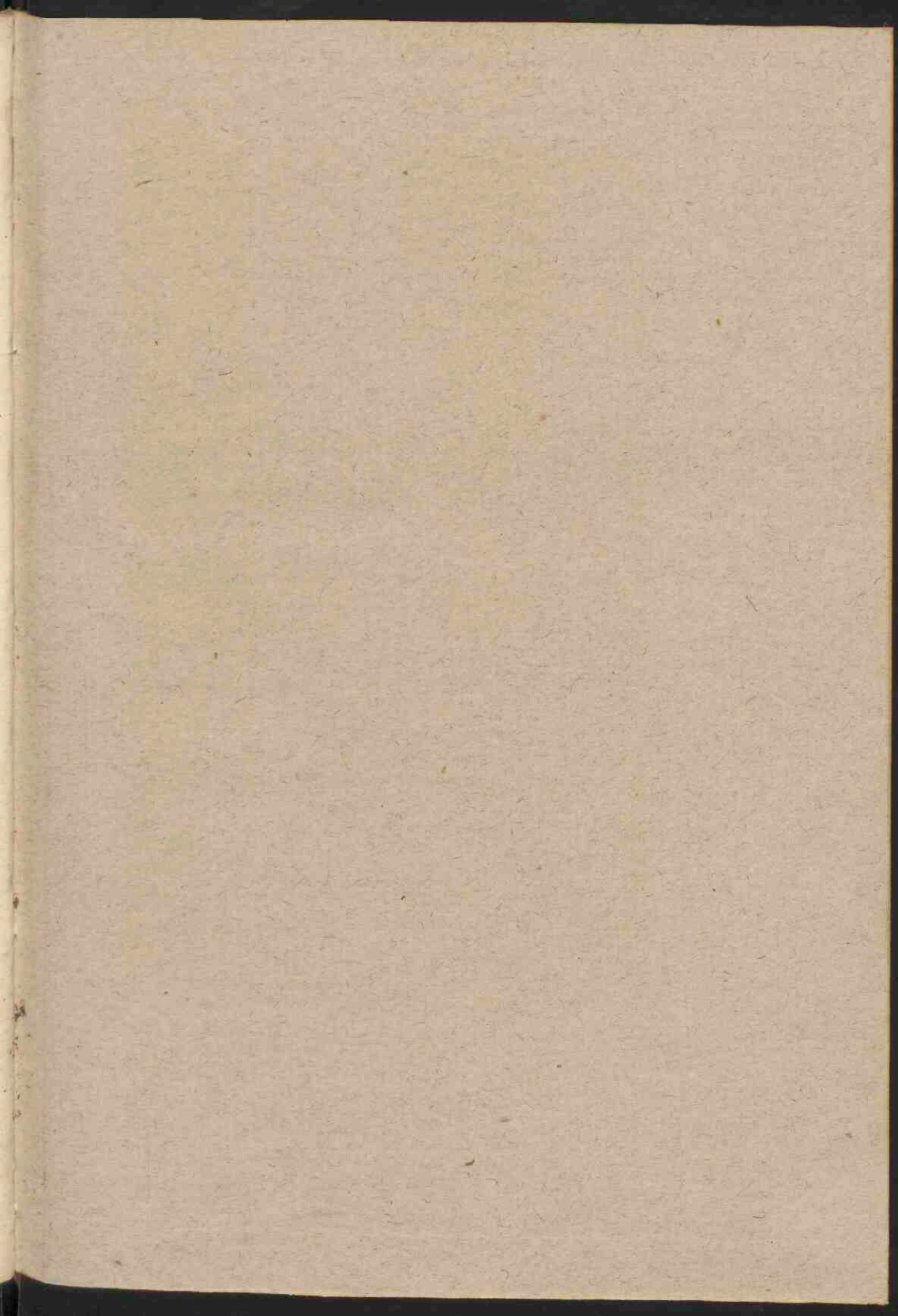

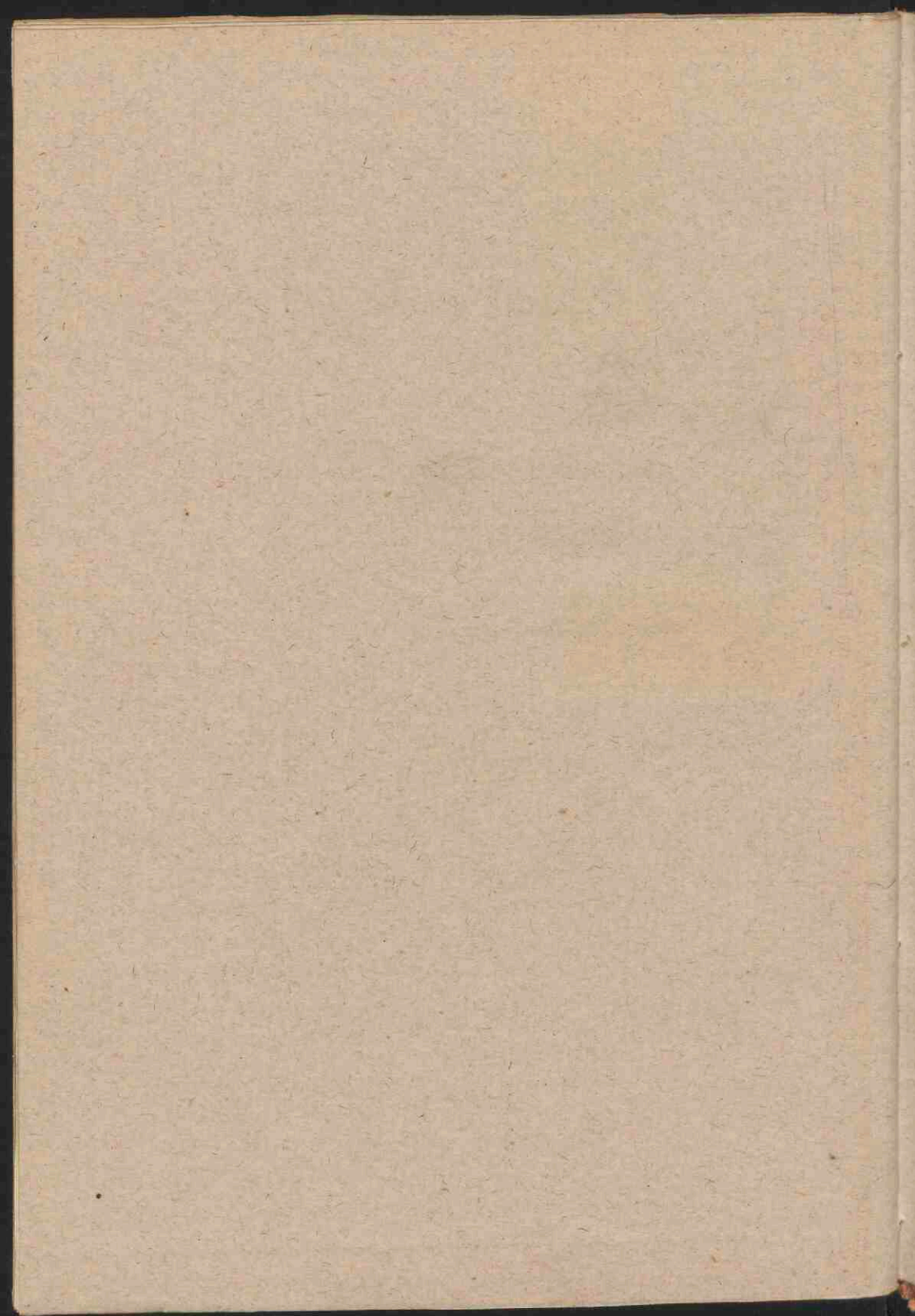
977430

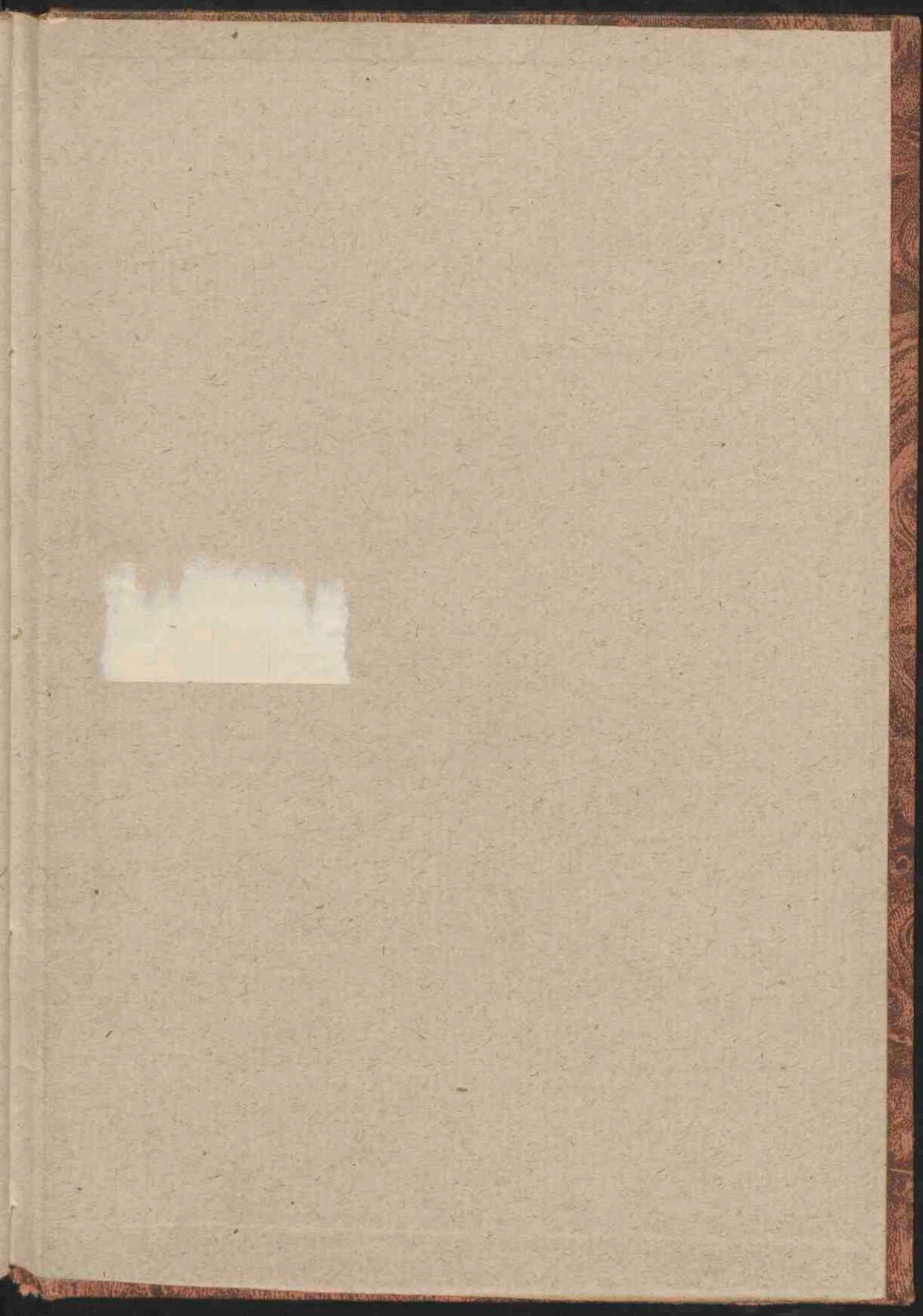
[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

8/11/18
185
[Faint handwritten notes]

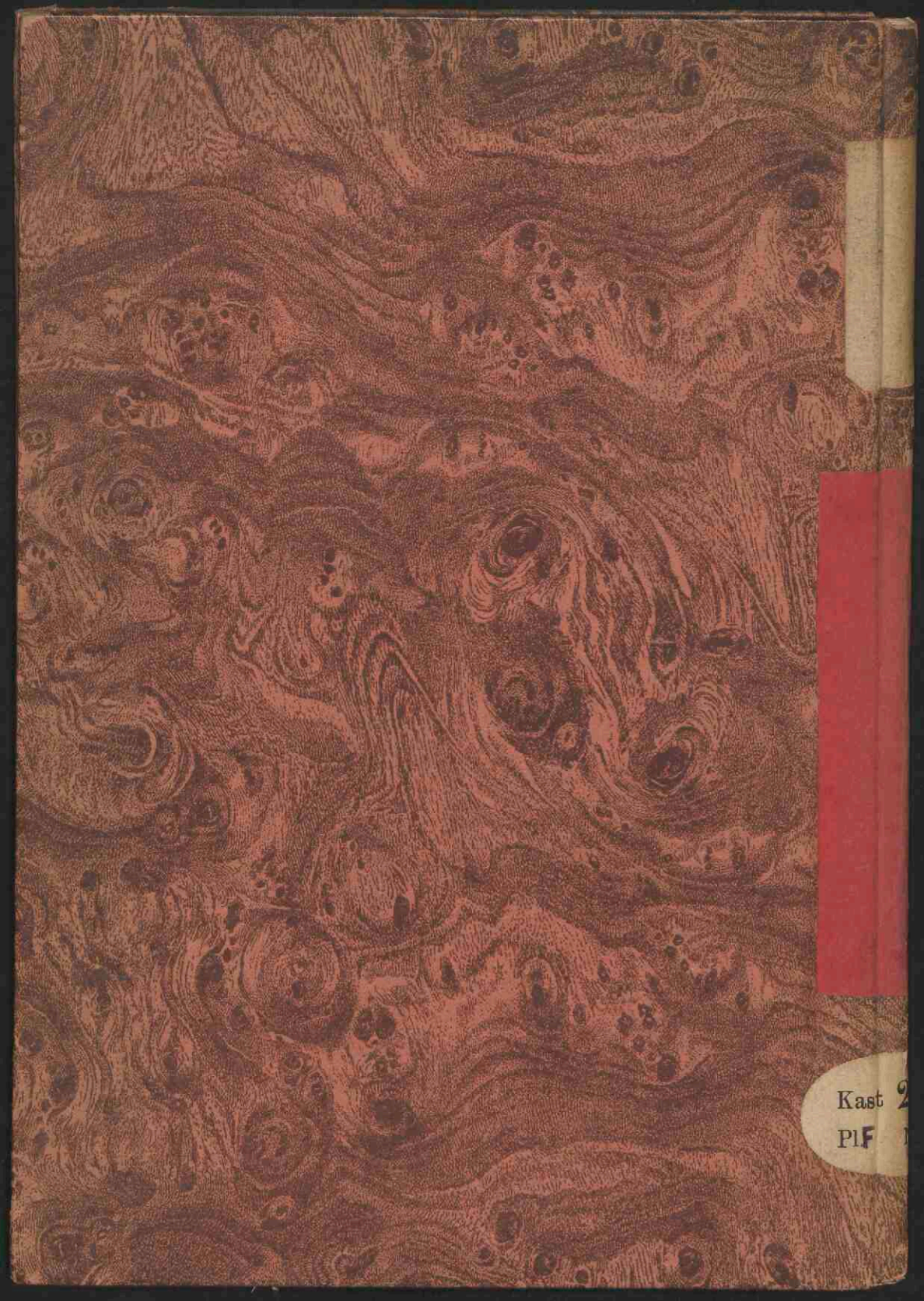

Kast 2
PIF